

BYPLAN NYT 4

2. årgang · juni 2004

„Fingerplanen kan stadig ses på kortet”

Klassiske planer side 4

„Ganske tankevækkende er det, at nordjyderne næsten tør sige det: at vi skal tage udgangspunkt i de styrkepositioner vi har, når der skal planlægges.”

Plananmeldelse side 6

„Men det er ikke det værste ved opsplitningen. Det er, at alle mulige forskellige mennesker ikke længere bor sammen og lærer hinanden at kende. Det bryder med et klassisk og elsket ideal i byplanlægningen: Det lille samfund som kopi af det store...”

Vi vil helst bo i ghetto side 8

„Og for dem, der lige er kommet til landet, er en ghetto måske ligefrem det allerbedste sted at starte med at bo...”

Ghetto-debat side 12

„Hvad kan vi lære af pastichens tiltrækningskraft?”

Drømmebyen Jakriborg side 13

Redaktion

Ole Damsgård (ansv.)
Annette Thierry

Redaktionsadresse

Dansk Byplanlaboratorium
Nørregade 36
1165 København K
Tlf.: 33 13 72 81
Fax: 33 14 34 35
Mail: db@byplanlab.dk

Årsabonnement i 2004

180 kr. incl. moms og forsendelse i Danmark

Annoncer

Anette Sørensen
as@byplanlab.dk

Layout

Karin Larsen
Arkitektens Forlag

Repro + tryk

Arco Grafisk A/S

Forside:

Fingerplanen
Jakriborg
Foto: Annette Thierry
Mjølnerparken
Foto: Vibeke Meyling

ISSN

1602-9038

BYPLANNYT udkommer med seks numre om året

Signerede artikler står for forfatterens regning, usignede for den ansvarshavende redaktørs regning

Fonden Realdania har ydet økonomisk støtte til artikler i serien Planlægningens dogmer

Seminar:

Byrum i bevægelse

Den 19. oktober 2004 på Scandic Horsens eller: Den 21. oktober 2004 på Scandic Lyngby

"Hvordan skaber man attraktive, kreative og æstetiske byrum, der kan udfordre, fastholde og tiltrække borgere?"
"Hvordan får byen den grønne profil, der bl.a. influerer positivt på folks sundhed og trivsel? - Og hvordan kan man skabe en smukkere aftenbelysning, der samtidig giver mere tryghed for borgerne?"

Indlægsholdere:

Arkitekt Lars Gemzøe, Center for Byrumsforskning:

"Udviklingstendenser og muligheder i byens rum"

Arkitekt Ole Steen-Sørensen, Odense Kommune:

"Belysning i byens rum"

Arkitekt Bjarke Ingels, PLOT AS:

"Hybride byrum"

Arkitekt Bodil Ølgaard, Vejle Kommune:

"Fra tanke til handling – en kreativ metode i Vejle"

Arkitekt Rie Øhlenschläger, Dansk Center for Byøkologi:

"Den grønne by"

Klik ind på: www.seminarer-ak.dk
og se program & priser eller ring på tlf.: 66 15 90 43

LEDER

MANGFOLDIGHED

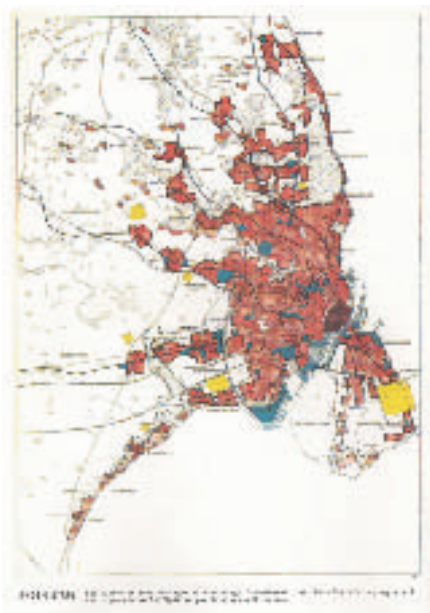
„De kreativt tænkende mennesker driver den økonomiske udvikling og gider kun bo i byer, hvor der er plads til mangfoldighed og mange kulturtilbud.” Sådan siger amerikaneren Richard Florida i bogen ”The Creative Class”, der har fået kulturstatus også i Danmark. Regeringen fremsætter sin strategi mod ghettoisering for at undgå ensidig beboersammensætning, og den samme intention er den klart udtalte baggrund for loven om salg af almenyttige boliger. – Alle strategier sigter i dag på mangfoldighed, i byen og i kvarteret.

Mangfoldighed er løsenet: Det lille samfund som afspejling af det store. Mangfoldighed kædes sammen med begrebet tolerance. Den skal sikre, at der er plads til alle, også de svage. Såvel velfærdskommissionen som kommentatoren Ralf Pittelkow og forskerne Thorkild Ærø og Hans Thor Andersen advarer om, at jo mere afsondret vi lever fra hinanden, des mindre kender vi til, hvordan ’de andre’ lever. Det bliver lettere at danne og at holde liv i myter. Hermed forsvinder samhørigheden, og vi bliver mindre tilbøjelige til at acceptere rettigheder og pligter – eksempelvis betale skat.

Samtidig er det en kendsgerning, at vi reelt bosætter os sammen med dem, vi ligner mest. Og det gælder alle slags befolkningsgrupper, fra nytilkomne indvandrere til os andre, der etablerer middelklasse- og luksus’ghettoer’. I dag lever 40% af indbyggerne i hovedstadsregionen i ’ekstreme kvarterer’. Ikke blot regeringen og gurerne taler om mangfoldighed og tolerance, det gør vi alle. Men det ser altså ud til, at mange af os modvirker intentionen, når det kommer til vores egne boligvalg.

Reelt er det vel kun to „grupper”, der selv føler et behov for „mangfoldighed”: vækstlaget og de udstødte. Vækstlaget, det er både kunstnerne og piloterne inden for erhvervslivet – de kreative, som Florida kalder dem. Og reelt er dét, vækstlagene har brug for, fri udfoldelsesmulighed. Det fordrer tolerance, også i deres eget miljø – og det giver så rum for andre, der har behov for tolerance og udfoldelse, nemlig de udstødte. Den store gruppe, der får det hele til at køre, samfundet til at fungere, vil have tryghed.

At kæmpe mod etablering af parallelsamfund kan i sig selv være prisværdigt. Men i et samfund, der primært er økonomisk styret, kan vi ikke hindre, at de der har penge danner deres egne enklaver, og at den markedsstyrede prisdannelse på ejendom understøtter tendensen til enklavedannelse. Til gengæld kan man så tage fat på de svages enklaver – velvidende, at indvandrere kan have et lige så naturligt behov for at bo med ligesindede, specielt når de er nyankomne, og at dette behov ikke er mindre legitimt end de riges behov for at bo med folk af deres egen slags – eller hvad? – Kort og godt: Vil vi acceptere, at friheden kun gælder dem, der har penge, og at „mangfoldigheden” udelukkende skal sikres blandt de mindstbemidlede, ved indskrænkning af deres frihed? Eller skal vi begynde seriøst at diskutere, hvordan vi, ved lovgivning og planlægning, kan fremme mangfoldigheden i alle slags boligområder?

T.v.: Fingerplanen 1947, Anden etape.

T.h.: Bystruktur: Kortbilag til Regionplan 2001 for hovedstadsregionen.

KØBENHAVNS HÅNDSKRIFT

„Fingerplanen” fra 1947 er en af de planer, der gjorde en forskel. Når den stadig vises også i den internationale planlitteratur som et af de mest markante eksempler på denne plantype, er det netop fordi den har haft effekt. Det er ganske åbenbart, når man sammenligner de to planer, der ses her: Fingerplanens „Anden etape” og regionplanen fra 2001. En af de centrale intentioner med planen var at friholde de grønne områder mellem fingrene for bebyggelse. Havde vi ikke haft Fingerplanen, havde vi næppe kunnet bevare Utterslev Mose og hele Vestvolden som rekreative områder. Og så var det ikke engang en formelt vedtaget plan! Herom mere nedenfor. BYPLANNYT har talt med civilingeniør Poul Lyager og med arkitekt MAA, byplanlægger Ib Ferdinandsen, der begge har arbejdet med Fingerplanen.

BYPLANNYT vil ind imellem bringe artikler om klassiske planer, der kan hjælpe os til at huske på, hvorfor vi planlægger. Vi lægger ud med Fingerplanen, ikke blot fordi det er den store klassiker, men også som appetitvækker til Byplanhistorisk Udvalgs seminar i september om 'Københavns skitse til en generalplan' fra 1954, der bygger på Fingerplanen. På seminaret behandles netop spørgsmålet, om planlægningen fra den tid holder! – Desuden til DN's, Friluftsrådets og DB's konference i oktober om en grøn og dynamisk hovedstadsregion, der skal bygge videre på de grønne kiler.

I et SAS-magasin på en flyvetur for ikke så længe siden så Poul Lyager en omtale af Fingerplanen. „Det er for mig et tegn på, at den stadig er et begreb, vi forstår og opererer med den dag i dag,” siger han. „En slags signatur for Storkøbenhavn”.

Civilingeniør Poul Lyager var del af det team af unge, entusiastiske byplanlæggere,

der efter et skelsættende møde i marts 1945 blev sat sammen på et kontor i Stormgade 12, København og fik til opgave at udarbejde en plan for Københavnsegnens udvikling. Efter to år præsenterede professor Steen Eiler Rasmussen som formand for Egnspanudvalget og arkitekt Peter Bredsdorff som egnsplankontorets leder „Skitse-

forslag til Egnspan for Storkøbenhavn” – siden kendt som Fingerplanen.

FORHISTORIEN

Da Vestegnen i 1920'erne var begyndt at blive bebygget med spredte og tilfældigt anbragte huse, tog Dansk Ingeniørforening initiativ til at nedsætte et udvalg, som i 1926 kom med en betænkning om vejnettets udbredelse. Ifølge Poul Lyager bekom det ikke Steen Eiler Rasmussen, der var redaktør af Arkitekten og senere formand for Byplanlaboratoriet. „Han sendte vejplanen ud til sine mange kontakter i ind- og udland og bad om deres kommentarer, og dem bragte han i redigeret form i Arkitekten. Heraf fremgik det, at en vejplan uden en byplan var en dårlig ide.”

EGNSPLANUDVALGET

Steen Eiler Rasmussens „lobbyvirksomhed” førte til nedsættelse af Egnspanudvalget i 1928.

Alle syntes enige om at ville forhindre en tilfældig spredning af de bymæssige bebyggelser, fordi det ville give en lang række samfundsmæssige ulemper, bl.a. lange afstande til kollektiv transport og forretningskvarterer, skoler, sociale institutioner m.v., ligesom det ville udhule det økonomiske grundlag for kloakker, vandledninger og veje.

Det første resultat af udvalgets arbejde kom i 1936. Det var Betænkningen om Københavns grønne områder, som blev udarbejdet af Byplanlaboratoriet og daværende stadsingeniør i København, Olaf Forchhammer. „Det er disse mennesker, vi kan takke for Utterslev Mose og de smukke parker i København,” fortæller Lyager.

Det videre arbejde blev sat i bero, dels på grund af byplanlovens vedtagelse i 1938, dels på grund af den tyske besættelse.

MUMFORD OG NEW TOWNS

Årene under Anden Verdenskrig, mens man ventede på at komme i gang, var frugtbare. „Vi mødtes dagligt i en frokoststue ved Vartov, hvor vi diskuterede planlægning,” fortæller Poul Lyager, „og vi skrev kronikker og holdt foredrag rundt omkring”. En af de bøger, man endevendte og blev inspireret af, var amerikaneren Lewis Mumfords, „The Culture of Cities” (1938), der var blevet oversat til svensk „Stadskultur” og smuglet til Danmark.

I bogen fremsætter Mumford den tese, at store, uoverskuelige byer gør mennesker rodløse og fremmedgjorte, og at man for at forhindre det bør opdele byen i mindre enheder, såkaldte naboskabsenheder.

I London gjorde byplanlæggere sig tilsvarende tanker. Millionbyen skulle ikke brede sig yderligere, dens vækst skulle lægges ud i helt nye byer, ikke som forstæder, nej, som fuldgode byer, „new towns” med industri, handel og det hele.

SÅDAN OPSTOD FINGRENE

Civilingeniør Poul Lyager omsatte de ideer på sin egen måde i den afdeling for trafikplanlægning i Egnspanudvalget, hvor han sad sammen med civilingeniør Anders Nyvig. Og det blev hans vigtige bidrag til Fingerplanen:

Den kollektive trafik i form af sporvogne var tæt udbygget i 1940'erne og strakte sig efterhånden længere end elastik solgt i metermål. Det kunne ikke blive ved med at gå. Til gengæld gik S-banen stort set kun nordpå, med svage tilløb til at nå Glostrup og Ballerup, så her var muligheder.

Poul Lyager havde god tid, siger han selv, så han gik systematisk i gang med at kombinere geografiske beregninger af afstande til centrum med Københavns Kommunes statistiske oplysninger om befolkningsudvikling, og derefter plottede han knudepunkterne ind på kortet. Her kunne være en S-banestation, og her rundt om kunne bygges en by, hvor ingen har mere end maksimalt et kvarters gang til stationen.

Således opstod fingrene.

HOVEDIDEEN

Fingrene peger mod Køge, Roskilde, Fredrikssund, Hillerød og Helsingør. Skelettet i fingrene er den kollektive trafik, og hovedideen var, at byvæksten skulle ske omkring stationerne og ligge som perler på en snor.

Derved forhindrede man, at København voksede i lag, det ene uden på det andet. Væksten koncentrerede sig i stedet inden for de fem fingre, og ind imellem blev der grønne kiler i form af landbrug, skov, gartneri og friarealer. Den centrale del af København var selve håndfladen, og den skulle bare videreudvikle sig helt naturligt.

FINGERPLANEN I DAG

„Det geniale ved Fingerplanen,” siger Poul Lyager, „var, at man tilpassede sig de naturlige udviklingslinier, hvor kommunerne i forvejen var tilbøjelige til at lægge deres småbyer.”

Ib Ferdinandsen er enig i, at her er en vigtig forudsætning.

„Den oprindelige plan indeholdt to grundlæggende visioner, dels en vision om at knytte byudviklingen til den kollektive trafik på en sådan måde, at ingen havde mere end gå-afstand til en station. Dels en vision om, at der mellem fingrene skulle være grønne områder. Begge visioner er videreført.”

„Derimod holdt forestillingen om en centerstruktur ikke,” fortsætter Ib Ferdinandsen. „Man havde den idé, at folk skulle arbejde inde i centrum og bo udenfor, dvs. de skulle rejse frem og tilbage hver dag. For det første blev det for belastende for Københavns centrum, og man lavede hen ad vejen en flercenterstruktur. For det andet blev stigningen i privatbilismen meget kraftigere

end forudset, og det bevirkede en mere spredt bosætning og en indskrænkning af de grønne områder.

Så man kan ikke sige, at Fingerplanen som sådan er videreført, men de visioner, den indeholdt, bruger vi som grundlag, og det gør hovedstadsregionen unik i forhold til andre storbyregioner.”

Gitte Just,
journalist

Kilder, om Fingerplanen og dens opfølgning:

Arkitekten. Månedshæfte, 1943: „Storkøbenhavns Fremtid” af arkitekt, MAA, professor Steen Eiler Rasmussen.

Skitseforslag til Egnspan for Storkøbenhavn, udarbejdet 1947 af Egnspankontoret (Fingerplanen).

Sven Allan Jensen: *Fingerplanen – tilblivelsen, oplevet fra gulvet 1945-50*. Byplanhistoriske Noter 21, Dansk Byplanlaboratorium.

Poul Lyager: *Ti år med en generalplanskitse, 1958-1968*. Byplanhistoriske Noter 33, Dansk Byplanlaboratorium.

Hovedstadsregionen i historisk tilbageblik. Seminar 1996. Byplanhistoriske Noter 35, Dansk Byplanlaboratorium.

Danmark under forvandling. Seminar 1998. Byplanhistoriske Noter 40, Dansk Byplanlaboratorium.

Erik Nygaard: *Tag over hovedet. Dansk boligbyggeri fra 1945 til 1982*.

Arne Gaardmand: *Dansk byplanlægning 1938-1992*. Arkitektens Forlag.

Fingerplanens hovedstruktur

STYRK DET STÆRKE!

Nordjyllands Amts debatoplæg til Regionplan 2005 – eller langt det meste af oplægget – handler om byroller i regionen og baserer sig på et omfattende forarbejde, kaldet RUBIN, som er en forkortelse af Regional Udvikling af By- og Infrastruktur i Nordjylland. Vilhelm B. Michelsen, planlægger i Århus Amt, diskuterer debatoplægget.

RUBIN er imponerende. Alene initiativet. I en tid hvor regionplanlægningen mange steder i landet er blevet en „miljøplan“, og hvor hver ny årgang af regionplanen lægger nye lag på gamle, tager nordjyderne med RUBIN fat på det, der oprindeligt var regionplanlægningens store ide: at være forum for en diskussion af de politiske beslutninger om den regionale udvikling.

Men RUBIN er også uoverskuelig. Det er sej læsning at komme igennem de 300 rapportsider. Gad vide hvem der overkommer det. Man savner i høj grad en sammenfattende rapport, der kan strukturere stoffet og skille skidt fra kanel.

Uoverskueligheden rådes der dog i nogen grad bod på ved den bearbejdning af rapporter, der er indeholdt i debatoplægget til Regionplan 2005, „Fremtidens Nordjylland“. Langt det meste af debatoplægget „Fremtidens Nordjylland“ tager nemlig afsæt i RUBIN.

NORDJYLLAND I KONKURRENCE

I det indledende afsnit i oplægget stiller man sig bl.a. de basale spørgsmål: „Hvad står vi for?“ og „Hvad skal vi leve af?“.

Jeg synes, I er alt for beskedne, kære nordjyder, når I her konstaterer, at I først og fremmest „...er kendt for besøg i sommerhuse“ og at I „... ikke kommer ud over rampen i de landsdækkende medier“.

Næh, vi ved da godt, at Nordjylland er meget mere, og at ikke mindst Aalborg Universitet er en fantastisk dynamo i den nordjyske udvikling. Vi ved også godt, at Aalborg som landsdelscenter er helt på omgangshøjde med Århus og Odense og langt bedre udstyret end de opkomlinge til landsdelscentre som miljøministeriet har udpeget andre steder. Det er tydeligt dokumenteret et eller andet sted i det omfattende RUBIN-materiale.

STYRK DET STÆRKE

Det fremgår da også andetsteds i debatoplægget at Aalborg og de øvrige byer i regionen er usammenlignelige størrelser. Kun tre byer når Aalborg til sokkeholderne. Og det er Frederikshavn, Hjørring og Hobro, som har deres eget arbejdskraftopland og som vistnok har flere arbejdspladser end indbyggere. Det er da også Aalborg, der skal satse på, fremgår det af debatoplægget.

Ganske tankevækkende er det, at nordjyderne næsten tør sige det: at vi skal tage udgangspunkt i de styrkepositioner vi har, når der skal planlægges.

Hvor opskriften i planlægningen få år tilbage var ligelig udvikling, dvs. at de svage områder skal styrkes, så er opskriften nu snarere, at det er det stærke, der skal styrkes.

Men som nordjyderne så også snusfornuftigt tilføjer: således at så meget som muligt af Nordjylland får gavn af det.

BYER OG EGNE

I debatoplægget er der givet et ganske godt overblik over 45 byers kvaliteter og udstyr. Og det er beskrevet, hvordan de 45 byer relaterer sig til hinanden og supplerer hinanden. Der stilles spørgsmålstegn ved – og det spørgsmål forstår jeg godt – om det er rimeligt at satse på ikke mindre end 15 formelt ligestillede egncentre ud over Aalborg.

„Hvad skal vi sætte i stedet?“ spørges der. Ja, til sammenligning har naboen mod syd, Århus Amt i regionplanen udpeget 3 egncentre. Det giver jo langt bedre muligheder for at satse, og spørgsmålet er, om ikke det er det, Nordjylland skal, hvis Aalborg ikke skal sætte sig på det hele!

SVÆRE SPØRGSMÅL TIL BORGEREN

De mange relevante oplysninger og gode pointer i debatoplægget suppleres med andre spørgsmål, der skal lægge op til debat, f.eks.:

Er det realistisk, at de nuværende ti byoplande i fremtiden vil reduceres til højst fem?

RUBIN-projektet er dokumenteret i ikke mindre end seks delrapporter:

Nordjyske fremtidsrammer, der udstikker de overordnede tendenser i udviklingen, som byplanlægningen bør tage bestik af.

Erhvervslokalisering, der beskriver væsentlige forskelle byerne imellem, når det gælder deres fremtidige erhvervsudviklingsmuligheder,

Bykvaliteter og bosætning, der giver bud på de nordjyske byers forskellige kvaliteter i forhold til bosætning

Nordjyske byers oprindelse og historie, der indeholder en historisk funderet beskrivelse af 45 byers karakterer og værdier

Nordjysk udvikling 1980-2002, som analyserer den regionale udvikling de seneste 20 år

Nordjylland i konkurrence, som med udgangspunkt i indlæg fra en lang række kloge hoveder ender op med 50 anbefalinger til styrkelse af den regionale konkurrence.

Er du enig i, at Aalborgs primære rolle er at levere storbymiljø og højklasset service?

Skal der satses på erhvervsudvikling i færre byer?

Bør der satses på færre byer til varetælse af regional service?

Jeg sidder med en sær fornemmelse af, at svaret på disse, og mange andre spørgsmål i debatoplægget, allerede ligger i skuffen. Var det ikke muligt at gøre spørgsmålene mere åbne og måske provokerende, så man fik vendelboerne op af sofaen? Lige på dette område synes jeg debatoplægget taler ned til læseren.

GODT GÅET, NORDJYDER!

I en tid, hvor debatten om den regionale udvikling glimrer ved sit fravær i de fleste af amternes debatoplæg, er det befriende at se et debatoplæg, der som dette tager fat i så væsentlige emner for den regionale udvikling

Og så ligger der oven i købet et prisværdigt og omfattende arbejde til grund i form af RUBIN-rapporterne. Det er tankevækkende, at netop en regional overordnet planlægning er en af de få opgaver, regeringen nu tilsyneladende vil overlade til regionerne, begrundet i, at den regionale udvikling bedst varetages i regionerne.

Nordjyderne har med dette arbejde vist vejen.

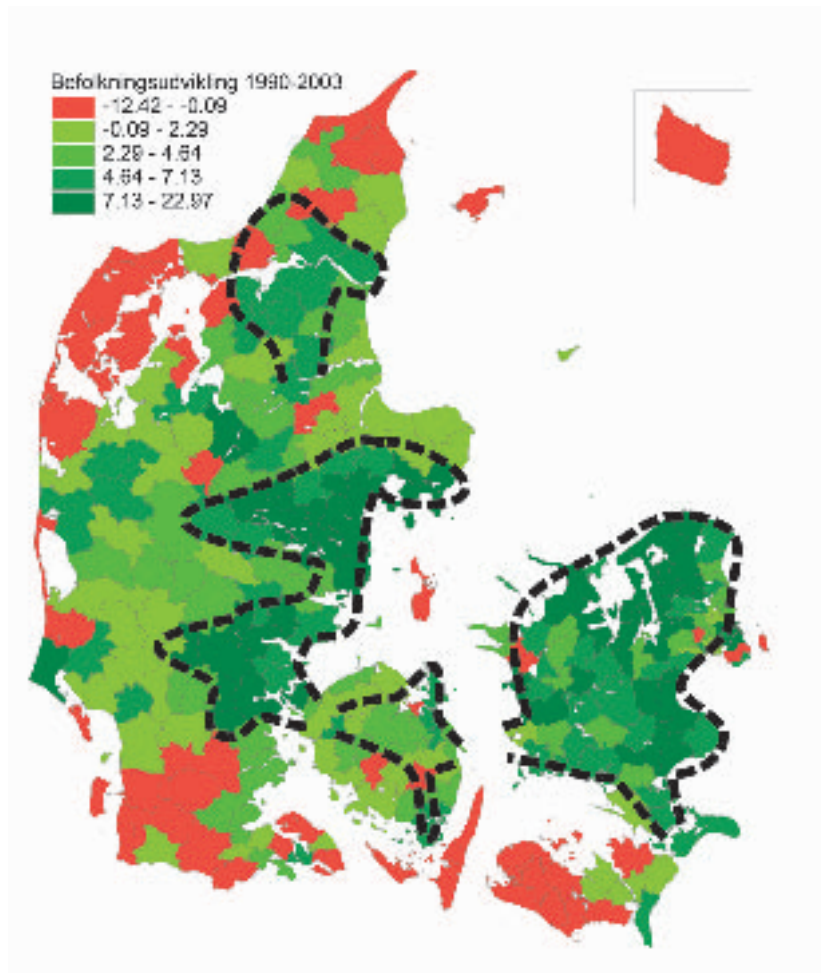
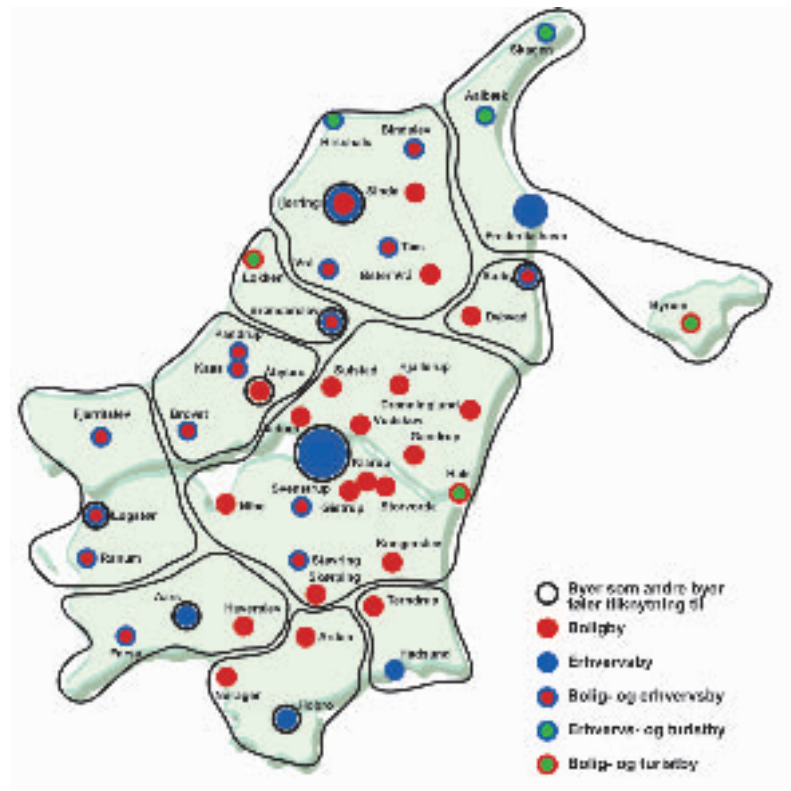
Vilhelm B. Michelsen,
Århus Amt

RUBIN kan findes på www.rubin.nja.dk og „Fremtidens Nordjylland” på www.regionplan.nja.dk

Sven Allan Jensen as har bidraget ved udarbejdelsen af rapporten om Bykvalitet og bosætning.

Øverst: Byernes rolle. „Fremtidens Nordjylland”, debatoplæg til regionplan 2005.

Nederst: Spredningseffekt. „Fremtidens Nordjylland”, debatoplæg til regionplan 2005.

I åben-lav bebyggelser tillægges boligens ydre udtryk stor betydning. Der gøres flittigt brug af citater fra andre epoker og fremmed kultur. Fotos: Thorkild Ærø

VI VIL HELST BO I GHETTOER

Ghettoer er forkerte og bør opløses, siger dogmet. Men hvad med de middelklasse- og luksus,,ghettoer”, som stadig flere af os vælger at bo i for at bo sammen med nogen, der ligner os selv – er der noget galt med dem? Kort og godt: er ghettoer OK, bare vi selv har valgt dem? Eller afhænger det af, hvem der bor der? BYPLAN-NYT har talt med landinspektør, ph.D. Thorkild Ærø, Statens Byggeforskningsinstitut, med geograf, lektor Hans Thor Andersen fra Københavns Universitet og med sociolog Henrik Dahl om adskillelsen og dens konsekvenser.

Mens Folketinget diskuterer fattigdomsghettoer, flytter flere og flere danskere selv ind i noget, der minder om ghettoer, men på højt og flot niveau.

En kvart million mennesker hænger fast i de „rigtige“, danske ghettoer. I 1982 boede knap to procent af befolkningen i problematiske, sociale ghettoer. I dag er tallet steget til knap fem procent. Ekspertene advarer: Vi er i gang med at udvikle store områder med fattigdom og forfald.

Problemet er til at få øje på. Men det opstår kun, fordi velfungerende folk rejser fra den ene slags ghetto til den anden. Fra de store bebyggelser til villavejene. Der finder de sammen med nogen, der ligner dem selv: Mennesker med arbejde, penge og uddannelser. Ens eget spejlbillede. Jo tættere man selv ligger på gennemsnittet i kvarteret, desto trygkere og bedre tilpas føler man sig. Hver tredje af de danskere, der føler, at de falder væsentligt uden for normerne i deres nuværende kvarter, har planer om at flytte. Selv blandt de danskere, der økonomisk kun adskiller sig en smule fra resten af kvarteret, er lysten til at flytte større, ifølge en analyse foretaget for Mandag Morgen.

Men det er ikke noget, man går rundt og siger højt, for ingen bryder sig om at virke konforme. Meningen med et statussymbol som for eksempel et hus er altid dobbelt: Det skal både understrege ens individualisme og melde en ind i et fællesskab. Da sociologen *Henrik Dahl* skrev sin bog, *Hvis din nabo var en bil*, boede han på Hasselvej i Virum, hvor det virkede som om, der kun boede yngre funktionærer. Hans nabo sagde: „Det passer slet ikke, når du påstår, vi alle sammen er ens her. Ham derovre er kemiingeniør, ham ved siden af er svagstrømsingeniør, og jeg er maskiningeniør.“ Dahl siger, at hvor man i gamle dage talte om at gøre et godt parti, flytter man i dag bare hen til et område, hvor det statistiske underlag består af lutter passende svigersønner. „Her! Tag en dreng, kan man sige til sine døtre, for de kan kun vælge mellem Nikolaj, Matthias og Frederik, ikke mellem Ronny, Tonny og Sonny,“ siger han.

Men er det sandt, eller er det bare noget, vi går rundt og siger – at danskerne

fjerner sig fra hinanden og flytter sammen i luksusghettoer, middelklasseghettoer eller de problematiske arbejdsløshedsghettoer. Kan det bevises med andet end pessimistisk snak?

„Den er god nok,“ svarer *Thorkild Ærø*, seniorforsker ved By og Byg. Adskillelsen er dokumenteret. Folk bor forskellige steder alt efter etnisk herkomst, alder og stillingstype, men den afgørende faktor er økonomisk. Og murene mellem dem vokser sig hele tiden højere.

„Vi kender situationen fra England, der også oplever en stor stigning i velstand, men pengene falder ikke ligeligt og efterlader sig store gab mellem grupper i befolkningen. Geografisk betyder det lommer af fattigdom eller rigdom rundt omkring i landet med Nordsjælland som tydeligt eksempel på det sidste. Der har mange skolelærere, politi-

Man mister sit kendskab til, hvordan andre lever. Ens forestilling risikerer at blive ensidig, og man vil ikke være vild med at betale til nogen, der er fremmede og ukendte.

mænd og pædagoger simpelthen ikke råd til at bo længere, fordi et lille hus koster mellem to og tre millioner kroner. De kommer langsvejs fra for at arbejde. Det er dyrt at køre så langt, det sviner, og det tager tid. Fænomenet er dybt uhensigtsmæssigt og spolerer ideen om at bo og arbejde samme sted. Jeg er bange for, at det går ud over forningslivet og det lokale liv i det hele taget i deres egne byer, for folk bruger deres tid på transport. Så snart de kan finde et arbejde i deres egen by eller bare i nærheden, siger de op. Det er klart. Men det betyder også stor udskiftning og gennemtræk på de arbejdspladser, de forlader. Der mangler billige boliger i disse områder, og det er også et stort problem for dem der bor der, hvis de bliver skilt og skal finde en ny bolig. I Frankrig og England kræves der en vis andel billige boliger, når der opføres nye boliger i de dyre områder.”

Men det er ikke det værste ved opsplitningen. Det er, at alle mulige forskellige men-

nesker ikke længere bor sammen og lærer hinanden at kende. Det bryder med et klassisk og elsket ideal i byplanlægningen: Det lille samfund som kopi af det store. Faget har altid ønsket at blande folk sammen og modvirke opsplitningen, men nu kommer den bragende helt af sig selv og er svær at stoppe. Stavnsbåndet er ophævet, man vælger frit.

Det sker mest af alt fordi – nogle – danskere er blevet rigere. De har brugt deres nye penge på at flytte ind i deres eget hus og har efterladt de andre i lejerboligerne. Dem uden penge, uden arbejde, uden uddannelse. Fra 1994 er ejendomspriserne kun gået én vej: Stejlt opad. De, der ikke er blevet ejere, sækker langt bagefter. Det hjælper heller ikke, at de rige kommuner med masser af ejerboliger, stritter imod og beskytter sig selv mod socialt boligbyggeri og dermed mod de andre. Men også parcelhuskommuner har underskud af byggeri til de uformuende.

„Man mister sit kendskab til, hvordan andre lever. Ens forestilling risikerer at blive ensidig, og man vil ikke være vild med at betale til nogen, der er fremmede og ukendte. Vi har svært ved at få øje på kvaliteten af boligområder, vi ikke selv kender. Det er jeg ikke i tvivl om er dårligt,“ siger Ærø. „Der er også altid nogen, der har behov for at dømme andre steder til dårlige områder for at fremstå heldigere selv. Der er ikke ret mange, der ved, at kriminaliteten i det, der kaldes problemområderne, typisk ligger lidt under landsgennemsnittet.”

– *Har det ikke altid været sådan, at man vil bo sammen med nogen, der ligner en selv?*

„Jo, men kvarterne bliver mere og mere ensartede. Man vælger naboen positivt til, hvis det kan lade sig gøre, så naboer ligner hinanden meget. Normerne skifter fra nabolag til nabolag og går ned i alle detaljer fra, hvordan man holder fødselsdag, hvordan man holder sin have, og hvordan man holder fri. På en eller anden måde er der enighed om de uskrevne regler. De virker bare! Når vi søger bolig, er alt dette afsindigt vigtigt. Man vil ikke overraskes af en adfærd, man ikke kender. Man køber sig ind i nogle omgangsformer, som man enten kender, fordi man er opvokset nøjagtigt sådan et sted, eller også tillærer man sig dem over tid.”–

1981 boede kun ti procent af københavnernes i ekstreme kvarterer. I dag er det 40 procent.

Hvordan finder man frem til sin positive, frivillige ghetto?

„Man orienterer sig efter bebyggelsestyper, for eksempel efter de gedigne typehuse eller tæt-lav bebyggelser som i Albertslund. Om de ligger i Struer, Frederikssund eller Gentofte betyder ikke så meget, for man ved, hvordan man opfører sig i den bebyggelsestype, man kender.”

Hans Thor Andersen, Geografisk Institut på Københavns Universitet, har afleveret sin doktorafhandling om fænomenet segregation – at udskille og afsondre. I dette tilfælde danskeres adskilte liv i forskellige dele af Storkøbenhavn. Fattige for sig, rige for sig. Efter års arbejde og data om forandringer i 160 storkøbenhavnske kvarterer er han ikke i tvivl: Den geografiske og sociale opsplitning er voksende. De brede middelklassekvarterer styrtdykker, og folk bor i „ekstreme” kvarterer – udprægede velhaverkvarterer eller fattigkvarterer. I 1981 boede kun ti procent af københavnernes i ekstreme kvarterer. I dag er det 40 procent.

Når boligen er et projekt. Carporten tjener til oplag. Sav og trailer er fast inventar, klar til brug. Foto: Thorkild Ærø.

Den gode nyhed er, at der er kommet flere rige. Kvarterer med meget høje indkomster er tredoblet på bekostning af gennemsnitskvarterer. Men de fattigste områder vokser også. „Især de veluddannede og højt betalte isolerer sig i adskilte, gode kvarterer. De er også de eneste, der har valget. De, der har råd, kryber ind i deres små, isolerede velhaveridyller, hvor de er fri for en masse problemer.”

– Kan man fortænke dem i det?

„Næ. Man kan købe sig til at undgå problemer, og det gør man, hvis man har den mulighed. Boligmarkedet er helt tydeligt styret efter, hvor det er godt og skidt at være. Det er jo ikke boligen som sådan, man betaler for, men kvarteret og naboen. Du betaler for din nabo. Men så får man også et pænt og nydeligt kvarter, hvor folk går på arbejde, og børnene klarer sig pænt i skolen. Det interessante er, at de velstillede tendens til at finde sammen i nogle særlige områder er stigende. Der er nogenlunde den samme jævne fordeling af marginaliserede grupper overalt – der er også pensionister i Søllerød – men forskellen er, at man ikke finder ret mange akademikere i Hvidovre eller direktører i Ishøj. Den høje ende trækker byen skævt. Og så er der alle os an-

Når folk isolerer sig og lever i et parallelsamfund, går det galt. Danmark fungerer ikke ordentligt uden samhørighed og fælles grundværdier, en følelse af at være del af et „vi”

Tæt-lav bebyggelse i træ. Tiltrækkende - men ikke for alle! Fotos: Vibeke Meyling

dre, der hverken er fugl eller fisk. Vi prøver at møve os ind så tæt på de rige som muligt. Det er en fuldstændig klassisk måde at strukturere en storby på socialt.”

Det hele begyndte allerede i 1960'erne, hvor pengene væltede ind, og kvinderne også begyndte at arbejde. Familierne brugte de nye penge på boliger og biler. Man satte en ny norm for, hvad den gode bolig var: en ejerbolig. Den havde kun de mest velhavende danskere haft råd til før.

„Efter 80'erne og 90'erne er det nærmest kun outsiders, der ikke er ejere. Der er sket et meget tydeligt skift, og der er opstået et skel mellem ejere og lejere. Der er ingen økonomiske fordele ved at være ejer frem for lejer i dag. Nu er det noget mentalt: Rigtige borgere bor i ejerbolig – helst parcelhus.”

– *Så bruger vi ikke statens penge på at skaffe højtbetalte folk tag over hovedet?*

„Vi får delt storbyen i en A- og en B-region. Der er gode kvarterer med gode skoler, og så er der de andre steder, hvor problemerne hober sig op, og skolerne er fyldt med uro og ballade. Én vigtig ting har dansk skolevæsen aldrig tacklet: at forældrenes opfattelse og indstilling går i arv. Det siver fra den ene generation til den anden, at man skal have en uddannelse. Danmark er ikke et kastesamfund, men kan minde om det, når man ser på statistikkerne. Hvis det spiller en rolle, hvilken social baggrund forældrene har, når de sender deres børn i skole, så må det jo betyde et eller andet, når man har en ophobning af marginaliserede mennesker i bestemte skoledistrikter, og alle vinderne på arbejdsmarkedet og i fami-

lierne på andre skoler. Det giver en markant skævdeling.”

Når folk isolerer sig og lever i et parallelsamfund, går det galt. Danmark fungerer ikke ordentligt uden samhørighed og fælles grundværdier, en følelse af at være del af et „vi”, mener politisk kommentator i Jyllands-Posten Ralf Pittelkow med tanke på indvandrerghettoer: „Uden dette „vi” forsvinder fortroligheden og tilliden mellem borgerne. Kommunikationen om fælles samfundsanliggender smuldrer. Viljen til at acceptere love, rettighederne og pligterne, skatten undergraves. Det danske samfund mister sin sammenhængskraft.”

Nøjagtig samme bekymringer som Thor-kild Ærø nærer for de frivillige ghettoer. Den første rapport fra Velfærdskommissionen, afleveret sidst i maj, peger direkte på individualiseringen som den farligste trussel mod solidaritet i fremtiden: Jo mere forskellige vi bliver, desto mindre har vi lyst til at betale til de andre. Alle taler om mangfoldighed, og så vil vi alligevel allerhelst bo sammen med mennesker, der ligner os selv på en prik. Er det bare kønne ord?

Alle taler om mangfoldighed, og så vil vi alligevel allerhelst bo sammen med mennesker, der ligner os selv på en prik.

En workshop under Copenhagen X, marts 2004, foreslår nyskabelsen „positiv ghetto/enklave-dannelse” og definerer den sådan: „At være fælles om en idé og en vision, men langt fra være ens. Det må være målet for positiv ghettodannelse. At man ikke behøver sidde lårene af hinanden for at have et fællesskab – der skal være rum for både individualisme og fællesskab. Det moderne storby menneske vil have begge dele. Man vil gerne være tætte, men ikke befamles.”

Essensen er at skabe boliger og miljøer, hvor man ikke bor, fordi man er ens – men enige om noget, der skaber fælles horisont – for eksempel herlighedsværdi (vand, grønt, udsigt) eller selvbestemmelse, ideologi, boligidentitet eller nye boligformer.

Alligevel lyder det bekendt: Som de værdier, der allerede nu holder folk sammen i landets frivilligt valgte ghettoer. Man kan også kalde dem mentalt indhegnede kvarterer. Fra Holmen i København til Tilst ved Århus.

DEBAT

GHETTO-DEBAT

Vi har klippet reaktioner på regeringens udspil til strategi mod ghettoisering – se strategien under kort nyt side 15.

Boligselskabernes Landsforening, formanden Henning Kirk Christensen: Positiv, men skeptisk. I Vollsmose, f.eks, står der ikke andre på venteliste end indvandrere og efterkommere, og en meget stor del af dem er på kontanthjælp. Den eneste mulighed for at få ressourcestærke boligsøgende er at få gjort især vuggestuer, børnehaver og skoler attraktive. (J.P., 25.5.04)

Direktør i Boligselskabernes Landsforening, Gert Nielsen: At øge anvisningsretten i København kommer man ikke ret langt med. Kommunen har i forvejen anvisningsret til hver tredje af de almene boliger samt til 9% af resten til husvilde. I Finlandsparken og i Vollsmose frygter man af samme grund tomme lejligheder. (J.P., 25.5.04 og 26.5.04)

I Mjølnerparken har man venteliste til 15 år og frygter ikke tomme boliger. *Formanden,*

Mohammed Aslam, mener, der samtidig er brug for at gøre området mere attraktivt, evt. ved at sætte lejen ned. – „Ghettodannelserne er et samfundsskabt problem. Derfor er det også samfundet, der må betale.” (J.P., 25.5.04)

Borgmesteren i Vejle, Flemming Christensen vil have staten til at gå ind med „tålmodige penge”, til at betale for tomme lejligheder. (J.P., 25.5.04)

Bo Asmus Kjeldgaard, Københavns familie- og arbejdsmarkedsborgmester (SF) frygter, det især vil ramme dem, der står på den boligsociale venteliste. Og de vil i mange tilfælde ikke have råd til at tage imod et tilbud i de mere attraktive bebyggelser. (J.P., 26.5.04)

Seniorforsker Hans Skifter Andersen, Statens Byggeforskningsinstitut: Når andelen af indvandrere når et vist niveau, er der færre danskere i arbejde, der flytter ind. Det er desuden et problem, at huslejerne er så høje, set i forhold til attraktiviteten. (Berlingske Tidende, 27.5.04)

Formanden for Københavns Kommunes integrationsråd, Hikmat Hussein: Det er en god idé at ændre sammensætningen, men uden at skele til etnisk herkomst. Samtidig er der brug for at investere i byfornyelse og overveje hvad man gør ved tomme lejligheder. (J.P. 25.5.04)

Københavns overborgmester, Jens Kramer Mikelsen (S): OK, men ikke ambitiøst nok. Integration skabes ikke alene ved at flytte rundt på folk, men ved at sikre et sammenhængende og ordentligt boligområde. (J.P., 25.5.04)

Projektleder i Vollsmose, Damir Balalic: Det er en alt for udbredt mening, at ghettoer er et dårligt sted at bo. De, der bor her, synes det slet ikke. Og for dem, der lige er kommet til landet, er en ghetto måske ligefrem det allerbedste sted at starte med at bo, fordi de kan føle sig trygge sammen med ligesindede. Her kan vi arbejde fokuseret med dem i trygge rammer, hvor de kan lære samfundet at kende, inden de træder videre ud i det. Udskiiftingsprocenten er på 25 i Vollsmose! (WA, 28.5.04)

Enhedslisten vil en anden vej end at springe de arbejdsløse over i boligkøen. De fattige, uanset hudfarve, skal have flere valgmuligheder. De skal selv bestemme hvor de vil bo i stedet for at blive tvunget sammen i bestemte boligområder. Kommunerne skal kunne anviser boliger i det private boligbyggeri, så arbejdsløse selv kan vælge hvor de vil bo. Der skal bygges flere boliger, og huslejen i det almenyttige byggeri skal ned, så folk kan bo der uden at kommunen betaler huslejen. Enhedslisten vil give beboerne i de nedslidte boligområder redskaber til at løfte sig selv. Selv om man har en mørkere hudfarve, er alenemor eller arbejdsløs, kan man sagtens have mange ressourcer. (Pressemeddelelse 25.5.04)

FORFØRELSE

Bag en bymur, smukt afgrænset fra det åbne land, ligger den der, mellem Malmø og Lund. Set langt fra ligner det en gammel by, det er der ingen tvivl om. Og den ser tiltrækkende ud – men samtidig er der noget galt. Straks, man kommer ind i den, er det mest slående, at man genkender det hele. Samtidig begynder man at undre sig, sådan en by skulle ikke ligge her.

Så går man rundt i gaderne, ned ad gyderne, ser på huse og pladser. Ser efterhånden, at det ganske rigtigt ligner en gammel by – endnu næsten til forveksling. Men det er forskellige byer, der dukker op for ens indre øje: Nogle gader og pladser minder om Lübeck og Rostock – de sammenbyggede huse med høje gavle ud mod gaden, alle pudsede i hver sin farve. Andre gadebilleder minder om Dragør, Helsingør eller byer, man har set rundt om i Europa. Karakteristisk er, at ingen gader er lige, og det vrimer med små gyder. Husene ligger skævt i forhold til hinanden, og ingen huse er ens.

Nu går man og nyder det, det her er jo lige som en by skulle være, selve drømmen. Hvorfor er alle byer ikke sådan? Hvorfor fatter arkitekter og planlæggere ikke, at det er sådan, vi vil bo, sådan, en by skal se ud? Her er hyggeligt, roligt og samtidig afvekslende. Man bor tæt, men der er ingen mørke baggårde. Man vil oplagt komme hinanden ved, her. Bilerne er væk, det er en fodgængerby. Bilerne er parkeret i udkanten, langs bymuren. En enkelt passerer og holder, skal læsse noget af. Børnene kan løbe frit rundt.

Men det er ikke alt. Der er noget andet, der virker sympatisk. Det er brostenene, de pudsede mure, de lavtsiddende vinduer, bindingsværket, brønden – alt det, der får det til at ligne „den gamle by” i Århus. Nostalgi, kort og godt. Det tiltrækkende har åbenbart to sider: Dels er det „den ideale byplan”, dels er det det nostalgiske islæt.

Nu har vi vænnet os til det fremmedartede, men alligevel genkendelige og i hvert fald sympatiske bybillede. Så kan vi begynde at se lidt nærmere på detaljer. Og nu ser vi de umiskendelige tegn på, at denne by ikke er fra Middelalderen, at den er placeret lige her midt i år 2004: Dørene, med udskæringer og små vinduer, er af plastic (eller er det

Jakriborg ligger ved Hjärup, fem minutter i tog fra Lund. 286 lejligheder er opført ud af 3000 planlagte. Alle er lejelejligheder. Byggherre og arkitekt er arkitektfirmaet Jakri, ejet af arkitekterne Berggren, der er brødre. Der er 800 mennesker på ventelisten.

FOTOS: ANNETTE THIERRY

presset træmasse?), bindingsværket, brønden – det hele er falsk!

Så hvor er det, vi bliver snydt? Hvis vi kommer blot for „den ideale by”, så får vi altså nostalgien oveni. Og hvis vi kommer for at elske noget, der er bygget op for at tilfredsstille et drømmebillede, bygget op som en kopi af en drøm? Kan man elske en kopi? – Man kan flytte ind i et ægte gammelt hus, der har stået fra middelalderen eller forrige århundrede og som er den drøm, man har. Man kan gå ind og mærke historien, se sporene af de mennesker, der har levet der, spor af liv, slid, patina osv. Det er reelt, der er ikke nogen falskhed. Om drømmen om et liv dér så er udtryk for en flugt fra den tid, vi lever i i dag, er en anden sag.

Hvordan med et liv i Jakriborg? – Rammen er snyd og bedrag, men planen er god. Drømmen om Jakriborg kan være udtryk for et ønske om simpelt hen at leve i den

ideale by. Men kan dette være den ideale by i dag? Hvis byplanen er ideel, men vi gerne vil være fri for de falske brosten og bindingsværk, kan vi så ikke bare give den et moderne udtryk, en nutidig udformning?

Byen er bygget som en nostalgisk drøm. Ventelisten er alenlang og fortæller os således, at byggherren har ramt rigtigt. Nu kommer vi og siger måske god for byplanen, men forlanger „nutidigt udtryk”, fordi vi mener, „folk bliver snydt” og nostalgi er af det onde, vi må leve i vores egen tid osv. – Er der noget vi ikke har forstået af pastichens tiltrækningskraft?

Annette Thierry

PLANDANMARK

KALENDEREN

Kalender over DB's arrangement kan ses på DB's hjemmeside www.byplanlab.dk/kurser/index.html. Andres arrangementer vedr. planlægning kan ses på hjemmesiden under www.byplanlab.dk/plandanmark_kalender/index.html. Begge opdateres løbende.

Nyheder af interesse for BYPLANNYTs læsere, meddelelser om arrangementer mv. kan sendes til as@byplanlab.dk

KORT NYT

Strategi mod ghettoer

– Se også ghetto-debat side 12.

Regeringens strategi mod ghettoisering, offentliggjort 25/05/04:

„Det er regeringens mål, at de vedvarende ghettoiseringstendenser skal bremses, og at problemerne i ghettoområderne skal afhjælpes. Ghettoisering indebærer udvikling af områder, der er fysisk, socialt, kulturelt og økonomisk afsønderede fra det øvrige samfund. Hertil kommer, at ghettoisering udgør en alvorlig barriere for integrationen – særligt i områder, hvor hovedparten af borgerne er arbejdsløse indvandrere og efterkommere, hvor der er mange sociale problemer, og hvor der stort set ikke er nogen kontakt til det omkringliggende samfund.” (Integrationsministeriets hjemmeside)

Målet er, at ghettodannelser som Gellerup, Vollsmose og Mjølnerparken skal gøres til attraktive områder at bo i. Antallet af socialt belastede beboere skal ned på omkring 50%. Socialt belastede defineres som kontanthjælpsmodtagere, men regeringen har ikke lagt skjul på, at der i høj grad sigtes til indvandrere og efterkommere i ghettoområderne.

Planen omfatter:

- ændring af anvisningsreglerne
- arbejdsmarkedsindsats
- kriminalitetsforebyggende indsats
- indsats for at gøre områderne mere attraktive

- I de næste fem år kan kommunerne få fuld anvisningsret til alle lejligheder i de områder, der har størst koncentration af kon-

tanthjælpsmodtagere og indvandrere. Kontanthjælpsmodtagere bliver sprunget over på ventelisten.

- Disse kommuner får samtidig anvisningsret til halvdelen af alle andre almene boliger i kommunen. Her vil andre boligsøgende blive sprunget over på ventelisten, så kontanthjælpsmodtagerne kan komme ind.
- Der skal udarbejdes et indikatorsystem – et problebarometer – der skal vise, hvornår et område er ved at udvikle sig til et ghettoområde.
- En 'programbestyrelse' med repræsentanter fra kommune, boligforening og erhvervsliv skal arbejde på at rette op på udviklingen i de belastede områder.
- Bygherrer, der vil bygge privat udlejningsbyggeri, skal kunne få større statstilskud, hvis de giver kommunen anvisningsret til en del af boligerne.
- Beboere i belastede områder skal motiveres til at købe deres egne boliger.
- Herudover søges skabt en række muligheder for at øge beskæftigelsen i området, bl.a. ved etablering af erhverv.

De otte boligområder, der er udpeget til en akut indsats – tallene i parentes viser andel af voksne på midlertidig og varig overførselsindkomst samt andel indvandrere og efterkommere:

Mjølnerparken, København	(71,2-92,3)
Akacieparken, København	(56,9-72,9)
Vapnagård, Helsingør	(58,1-27,0)
Taastrupgaard, Høje-Taastrup	(56,8-72,2)

Vollsmose, Odense	(67,3-64,3)
Finlandsparken, Vejle	(59,3-59,2)
Gellerupparken, Århus	(63,3-83,5)
Bispehaven, Århus	(63,7-74,5)

(Ovenstående fra J.P., 25.5.04)

Det delte Danmark

De socialt svage bor langt mere koncentreret end tidligere og nu næsten udelukkende i almene boliger. I 1982 boede en del af de socialt svage i privat udlejningsbyggeri, men mange af disse er nu blevet til andels- eller ejerlejligheder. For 20 år siden var der i det private byggeri en del områder, hvor 15-20% af beboerne var socialt svage, men de er stort set væk. Samtidig ses en stigende polarisering af skoleverdenen, der gør det sværere for folkeskolen at bryde den sociale arv. („Det delte Danmark” – analyse foretaget af Ugebrevet A4, offentliggjort 31. Maj)

DN's naturplan

DN har offentliggjort en ny plan for fordobling af landets naturareal. Forslaget skal skabe større sammenhængende naturarealer især ved at bruge en del af EU-landbrugsstøtten til naturgenopretning. Det er rent overbud, siger viceformanden for Dansk Landbrug, Henrik Høegh. Han er dog positiv over for en række af metoderne i udspillet, såsom, at braklægning og marginaljorder ved vandløb med tiden skal udvikles til naturområder. (Information, 29.5.04)

Klimaet

Vandstanden i havet omkring Danmark vil sandsynligvis stige omkring en halv meter i løbet af de næste hundrede år, selv om vi forsøger at begrænse klimaændringerne siger Teknologirådet i sin nye rapport, „Når

havet stiger. Nyt klima – nyt liv?”. Meget få af landets 170 kystkommuner har planer for fremtiden med de forventelige oversvømmelser af kystnært byggeri, veje og anlæg, landbrugsjord, sommerhuse og værdifulde naturområder. (Teknologirådet og J.P. 27.5.04)

www.tekno.dk – „Nyt klima – nyt liv”.

Strukturreformen og FAB

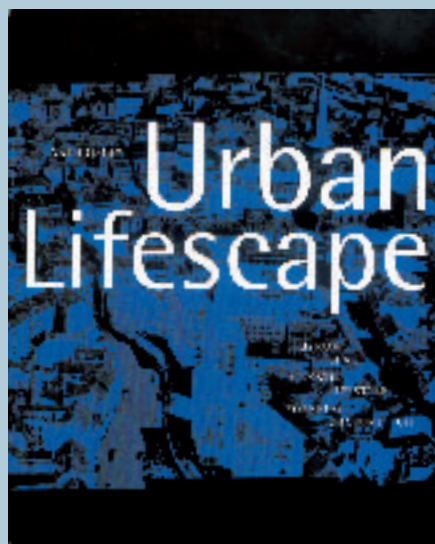
Foreningen af Byplanlæggere opfordrer regeringen til at beholde og udvikle det regionale niveau og regionplanlægningen. Kommunerne er pressede til at prioritere økonomisk vækst. Natur og miljø kan let blive sorteper. Bliver det i stedet en statslig embedsmand, der skal træffe afgørelser, giver det demokratisk underskud. Regionplanlægningen er vigtig i forhold til den øgede regionalisering, også i forhold til EU. Grundvandsbeskyttelse, udviklingen i det åbne land og den kollektive trafik bør også placeres på et regionalt niveau. (J.P. Kbh., 7.6.04)

Strukturreformen

Det ser lige nu ud til forlig, der indebærer, at de fem nye regioner også skal være en slags regional dynamo. Det dækker bl.a. over miljøopgaver, planlægning, erhvervsudvikling, kollektiv trafik, turisme og koordinerende opgaver for uddannelse.

Christiania

Christianialoven er nu vedtaget, men med den udvidelse, at en almennyttig fond kommer til at indgå på lige fod med andre muligheder, når staten, Københavns Kommune og beboerne skal drøfte, hvordan området skal styres. Hermed kan christianitternes ønske om at bevare en kollektiv model måske blive til noget. (Information)

PUBLIKATION

Urban Lifescape. Byrum, livsstil, forbrug /space, lifestyle, consumption.

Anthology

Redigeret af Claus Bech-Danielsen, Ole Michael Jensen, Hans Kiib og Gitte Marling, Aalborg Universitetsforlag, 2004, engelsk og dansk, 267 sider.

Antologien rummer resultaterne af en række forskningsprojekter, der tilsammen har udgjort projektet „Byøkologisk velfærdsudvikling.”

Det handler om det moderne liv i byen i dag. – Boligen har fået en ny og umådelig betydning i vores liv. Vi udtrykker os gennem vores bolig, og den giver os identitet. En af de konklusioner, der er blevet spredt i adskillige sammenhænge, handler om boligpræferencer. Egentlig ville vi alle bo i eget hus med have – her er vi fri, her kan vi gøre hvad vi vil. Men i virkelighedens verden kan andre forhold spille ind, og vi vælger i høj grad samme boligform, som vi er vokset op med.

Generelt vælger vi efter livsstil, vi søger et kvarter med samme normer som vores egne. Når vi sammenholder dette med den store betydning, boligen har for os, giver det vigtige informationer til planlæggere og politikere, der skiftevis taler om at blande ejerformer og befolkningsgrupper, og om at tiltrække de såkaldt gode skatteborgere.

En anden pointe er, at livsstilen har voldsom indflydelse på ressourceforbruget i boligen. Miljøbevidsthed og miljøadfærd hænger derfor ikke nødvendigvis sammen. Velværet ved varme og lys i hele huset vejer tungt.

Vi bevæger os i byen i overensstemmelse med den moderne bys funktionsopdeling. Men vi har „hver vores by”, forskellige „territorier”, og lokalsamfundet har ikke længere den samme betydning for de fleste af os. Også grænserne mellem offentligt og privat opleves forskelligt, og de mentale grænser mellem bydelene opleves forskelligt.

Antologien er indbydende. Begynd med at slå op på de to „gallerier” – collager af præcist valgte billeder og udsagn til illustration af konklusioner og overvejelser. Gå dernæst til artiklerne. De fleste er lettilgængelige, mange er spændende.

Artiklerne er skrevet af ovennævnte redaktører samt af Kirsten Gram-Hanssen, Jesper Ole Jensen, Sine Juul Praastrup, Kirsten Marie Raahauge og Thorkild Ærø.

Annette Thierry

46069

MAGASINPOST **B**

By og byliv 2004

DET 54. DANSKE BYPLANMØDE
30. SEPTEMBER – 1. OKTOBER 2004 I KØBENHAVN

